

MÚSICA DE
CAMBRA

14 DE MAIG
SALA 2 ORIOL MARTORELL

QUARTET CASALS

XOSTAKÓVITX:
QUARTETS 11, 12 i 13

PROGRAMA DE MÀ

DMITRI XOSTAKÓVITX

(Sant Petersburg, Rússia 1906 – Moscou, Rússia 1975)

QUARTET DE CORDA N. 11 EN FA MENOR, OP. 122

(1966) – 16'

Introduction: Andantino

Scherzo: Allegretto

Recitative: Adagio

Etude: Allegro

Humoresque: Allegro

Elegy: Adagio

Finale: Moderato

QUARTET DE CORDA N. 13 EN SI B MENOR, OP. 138

(1970) – 20'

Adagio-Doppio movimento-Tempo primo

PAUSA 15'

QUARTET DE CORDA N. 12 EN RE B MAJOR, OP. 133

(1968) – 26'

Moderato-Allegretto-Moderato-Allegretto-Moderato

Allegretto-Adagio-Moderato-Adagio-Moderato-Allegretto

QUARTET CASALS

Vera Martínez, violí

Abel Tomàs, violí

Jonathan Brown, viola

Arnau Tomàs, violoncel

COMENTARI

per **Berta Coll i Bosch**

A vegades recordem els grans artistes de la història com si fossin illes isolades, sense tenir en compte les complicitats estètiques i emocionals que van condicionar les seves creacions. En el cas del compositor rus Dmitri Xostakóvitx (1906-1975), resulta ineludible parlar del Quartet Beethoven, que va estrenar-li tretze dels quinze quartets de corda que va compondre entre el 1938 i el 1974. Xostakóvitx i els quatre intèrprets es retroalimentaven; el talent del compositor estimulava els músics, i viceversa. Per això, quan l'agost de 1965 va morir sobtadament un dels membres de la formació– el violinista Vassili Petrovitx Xirinski–, Xostakóvitx va dedicar-li el Quartet de corda n. 11 en fa m, op. 122 (1966). Dos anys més tard, va homenatjar l'altre violinista de la formació, Dmitri Tsiganov, amb el Quartet de corda n. 12 en Re b, op. 133 (1968). I aquell mateix any, va dedicar el Quartet de corda n. 13 en Re b, op. 133 (1968) al violista Vadim Borissoviski. El compositor va iniciar així l'última etapa del seu corpus cambrístic, en què ressona més que mai la preocupació per la mort i el pas del temps.

El Quartet de corda n. 11 és una peça deliciosament estranya, que es desplega en set moviments curts, interpretats sense interrupcions, que en total sumen poc més de setze minuts. L'aire fúnebre que obre la introducció marca tot el quartet i s'accentua especialment a l'elegia i la conclusió finals. La foscor de la peça adquireix formes insospitades, que oscil·len entre un pessimisme gèlid, un terror oníric i un lirisme fantasiós. Si en aquest quartet Xostakóvitx tempteja tímidament el dodecafonisme, en el Quartet de corda n. 12 abraça més despreocupadament la llei dels dotze tons. Ja des de la sèrie de dotze notes que introdueix el violoncel al principi del primer moviment, flirteja amb els recursos compositius de l'atonalisme, però sempre mantenint la tonalitat principal de re bemoll major. Tot i que aquest quartet consta de dos moviments, el primer funciona a tall d'introducció del segon, que és on es concentra gairebé tot el desenvolupament. En el Quartet de corda n. 13, Xostakóvitx també s'interessa pel serialisme, però d'una manera menys evident. Es tracta d'una peça especialment rítmica, que condensa en un sol moviment, l'*adagio - doppio movimento - tempo I*, tot el corrent elegíac que havia assajat en els quartets anteriors. Xostakóvitx està delicat de salut i és cada vegada més pessimista, però continua escrivint, com si pogués enfrontar-se a la pròpia foscor a través de la música.

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

LA VANGUARDIA

3cat